

TÜRKİYE PETROLLERİ ANONİM ORTAKLIĞI'NIN ÜLKEMİZ JEOLOJİSİNE KATKILARI

H. İsmail İllez

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, 06100 Çankaya, Ankara, Türkiye

Türkiye Petrolleri A.O 1954 yılında, 6327 sayılı özel hukuk hükümlerine tabi bir kanunla, kamu adına hidrokarbon arama, sondaj, üretim, rafineri ve pazarlama faaliyetlerini yürütmek amacıyla kurulmuştur. Halen yurt içinde karada 18 ayrı petrol bölgesinde ve Karadeniz, Akdeniz ve Ege denizlerinde hidrokarbon arama çalışmalarını artarak sürdürmektedir. Bütün bu faaliyetlerin son 10 yılı dikkate alındığında, ülkemizdeki jeolojik saha faaliyetlerinin %90'ının, jeofizik saha faaliyetlerinin % 85'inin, sondaj faaliyetlerinin % 60'ının, ülkemizde üretilen ham petrolün % 71'inin ve doğal gaz üretiminin ise % 62'sinin TPAO tarafından yapıldığı görülmektedir. Yurt içi faaliyetlerine ilave olarak, TPAO 1990'lı yıllarda arama stratejisinde yaptığı değişikliğin sonrasında yurtdışına açılmış, Azerbaycan, Kazakistan, Libya, Irak, Kolombiya, Mısır ve Suriye'de hidrokarbon arama ve üretim çalışmalarına başlamıştır. TPAO hidrokarbon aramacılığında jeoloji, jeofizik ve jeokimya bilim dallarını kullanmaktadır. Bu bilim dallarının amacı yerbilimin aydınlatılmasını sağlayarak ekonomik bulgu elde etmektir. Bu faaliyetlerde saha jeolojisi, tektonik, sedimentoloji, stratigrafi, petrol jeokimyası, paleocoğrafya, paleoklim, paleoekoloji sekans stratigrafi, basen analizi, rezervuar modelleme ve simülasyon çalışmaları, uzaktan algılama ve jeofizik yoğun olarak kullanılmaktadır. Kuyu jeolojisi çalışmalarında ise log alımı (density, sonik, neutron) ve mud logging tekniklerinden operasyonel olarak yararlanılmaktadır. İlk günden bu yana saha ve kuyu çalışmalarından elde edilen saha örnekleri, kuyu kesinti - karot örnekleri ile ince kesit örnekleri ve petrol örnekleri bugün ve gelecek için değerlendirmelerde ve analizlerde kullanılmakta ve arşivlenmektedir. Hidrojen enerjisi, gaz hidrat ve "unconventional methods-shale gas" TPAO'nun araştırma konularında yer almaktadır. Çok sayıda Jeoloji Mühendisi istihdam eden TPAO, uzun yıllardır yurt dışı burs olanakları sağlamak ve ihtiyaç duyulan konularda yüksek lisans ve doktora çalışması yaptırmaktadır. Ayrıca, stajyer öğrencilere de jeolojide eğitim imkanı vermektedir. Kuruluşundan beri yerbilimleri konusunda ulusal ve uluslararası kongrelere ve kurslara katılım sağlamak ve düzenlenmekte, eğitim yayınları hazırlamakta ve ulusal ve uluslararası yayın yapılmasını sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: TPAO, jeoloji, jeofizik, jeokimya, arama sondaj, üretim, eğitim.

THE CONTRIBUTION AND SUPPORT OF TPAO TO GEOLOGICAL STUDIES IN TURKEY

H. İsmail İllez

Turkish Petroleum Corporation, 06100 Çankaya, Ankara, Türkiye

Turkish Petroleum Corporation was founded in 1954 by Law No. 6327 with the responsibility of being involved in hydrocarbon exploration, drilling, production, refinery and marketing business as Turkey's sole national company. Today, TPAO is national oil company involved in merely upstream (exploration, drilling & production) sector. TPAO performs hydrocarbon exploration activities in 18 different petroleum district regions in the country and also in offshore Black Sea, Mediterranean and Aegean seas. As far as the hydrocarbon exploration studies of the last 10 years in Turkey is concerned, TPAO performed 90 % geological field survey, 85 % geophysical activities, 60 % drilling operations, 71 % crude oil and 62 % natural gas production. At the beginning of 1990s, following the new exploration strategies, TPAO began to carry out exploration and production activities in Azerbaijan, Kazakhstan, Libya, Iraq, Colombia, Egypt and Syria. Field Geology, tectonics, sedimentology, stratigraphy, petroleum geochemistry, sequence stratigraphy, remote sensing, seismic and gravity-magnetic are the the main disciplines of Geology, geophysics and geochemistry used in hydrocarbon exploration by TPAO. Well logging (density, sonic, neutron) and mud logging techniques are widely used in well operations. All categories of samples collected from the field and wells are analyzed and archived for recent and future studies. TPAO also works on hydrogen energy, gas hydrate and unconventional methods (Shale-gas). TPAO employees geologists and provides training opportunities in Turkey and/or in the world. The most important of these is the MSc scholarships in Geology, in USA and Europe. The summer practice studies of Geology students are supported. TPAO participates and supports national and international geological-petroleum congresses and training courses, and also encourages employees to prepare and publish scientific works in domestic and/or international periodicals.

KEY WORDS: TPAO, GEOLOGY, GEOPHYSICS, GEOCHEMISTRY, EXPLORATION, DRILLING, PRODUCTION, TRAINING.